

УДК 364.01

Балухтіна О.М.¹, Рибачук К.О.²

¹ канд. іст. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»,

² студ. гр. СН-210 НУ «Запорізька політехніка»

СОЦІАЛЬНА РОБОТА З БАГАТОДІТНИМИ СІМ'ЯМИ

Сім'я – це одна із систем соціального функціонування людини, найважливіший соціальний інститут суспільства, який змінюється під впливом внутрішніх соціально-економічних процесів. Актуальність цієї теми

обґрунтована тим, що наявні проблеми в сім'ї зумовлюють необхідність надання їй підтримки з боку суспільства. Адже сім'я в сучасних умовах не завжди знаходить вихід із складних життєвих ситуацій і потребує допомоги.

Багатодітні сім'ї, які раніше були поширеним явищем, нині стійко становлять дуже незначну частку загальної кількості сімей. Їх можна розділити на три категорії:

1) сім'ї, багатодітність у яких запланована (наприклад, у зв'язку з національними, релігійними, сімейними традиціями). Такі сім'ї відчувають багато труднощів, обумовлених малозабезпеченістю, тісністю житла, завантаженістю батьків (особливо матері), станом їх здоров'я, проте у батьків є мотивація до виховання дітей;

2) сім'ї, що утворилися в результаті другого та наступних шлюбів матері (рідше – батька), у яких народжуються нові діти. Дослідження показують, що такі сім'ї можуть бути цілком благополучними, але їх членам притаманне відчуття неповної сім'ї;

3) неблагополучні багатодітні сім'ї, що утворюються в результаті безвідповідальної поведінки батьків, іноді на тлі алкоголізму та асоціального способу життя. Саме такі діти особливо часто потребують допомоги, реабілітації, страждають від хвороб та психічного недорозвинення [1, с. 75].

І щоб допомогти кожній категорії, існує низка завдань, які відіграватимуть важливу роль. Найважливішим завданням виступає соціальна діагностика. Стосовно багатодітних сімей ця технологія має дуже важливе значення, оскільки вичленування та поглиблене вивчення основних проблем кожної конкретної сім'ї зумовлює подальшу ефективність соціальної роботи з цією категорією сімей.

Далі виступає соціальна адаптація. Під нею розуміється процес активного пристосування людини до нових йому соціальних умов життєдіяльності. У процесі адаптації людина виступає об'єктом впливу соціального середовища та активним суб'єктом, що усвідомлює вплив цього середовища. Усі види адаптації взаємопов'язані між собою, але домінуючим тут є соціальна. Повна соціальна адаптація людини включає: фізіологічну, управлінську, економічну, педагогічну, психологічну та професійну адаптацію [2, с. 26].

У роботі з багатодітними сім'ями певну позицію займає технологія соціальної терапії як цілеспрямований процес практичного впливу відповідних державних структур, некомерційних об'єднань на певні форми прояву соціальних відносин чи соціальної дійсності, тісно пов'язаний із психотерапією, в якій використовуються методи впливу на психіку.

Профілактика є одним із багатообіцяючих та принципових напрямів контрольно-корекційної роботи у соціальній роботі. Своєчасна профілактична діяльність сприяє значному зниженню витрат соціальної

роботи з вже існуючими девіаціями. Дані досліджень суспільного статусу багатодітних сімей дозволяють розглянути необхідність активізації багатодітності понад певного обмеження, про вироблення критеріїв і параметрів здорової багатодітної сім'ї, про шляхи та способи її підтримки, включаючи пропаганду раціональних життєвих установок.

Однією із успішно застосовуваних технологій роботи соціального працівника з багатодітною сім'єю є соціальне консультування, метою якого є надання допомоги клієнту у вирішенні його соціальних проблем та у налагодженні міжособистісних відносин з оточуючими. Клієнт в результаті консультації повинен прийняти відповідальність на себе за те, що відбувається з ним. Особливість технології консультування полягає саме в активізації резервів внутрішніх сил клієнта для вирішення проблемних, кризових чи конфліктних ситуацій.

Таким чином, соціальна робота має базуватися на глибокому знанні специфіки цієї категорії сімей. Необхідно надавати їм всебічну допомогу з метою подальшого та сталого розвитку держави. Народ, рід, сім'я – складові суспільства. Багатодітна сім'я найповніше відображає як позитивні, так і негативні зміни в ньому, а за сприятливих умов максимально реалізує свій соціально-виховний потенціал.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Голубєва Л. Ф. Проблеми організації соціального захисту багатодітних сімей та шляхи їх вирішення. *Соц.-екон. явища і процеси*. 2013. № 6. С. 72–79.
2. Гурко Т. А. Програма соціальної роботи з неповними сім'ями. *Практична психологія та соціальна робота*. 2004. №6. С. 24–30.